

Convocatòria 2022 LAB Collserola

Des d'EINA, Centre Universitari de Disseny i Art de Barcelona volem demostrar que les arts plàstiques i el disseny són eines capaces de potenciar la conscienciació ambiental i la transformació ecosocial cap a la sostenibilitat.

Per això, convoquem aquest ajut per al desenvolupament d'un projecte de base artística o dissenyística liderat per estudiants, titulats o professors d'EINA —o un grup o col·lectiu que inclogui almenys un estudiant, titulat o professor d'EINA— i que tingui com a objectiu explícit promoure comportaments proambientals a l'àrea del Parc Natural de la Serra de Collserola que pertany al districte de Sarrià-Sant Gervasi.

A més de recursos econòmics, l'ajuda ofereix acompanyament en el desenvolupament, la implementació i la comunicació del projecte per tal que la iniciativa assoleixi els seus objectius i sigui el més transformadora possible.

Aquesta convocatòria està promoguda per EINA, Centre Universitari de Disseny i Art de Barcelona, amb la col·laboració de Campo Adentro, el Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola (CPNSC), i CREA, Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals.

Què entenem com a projecte que promou comportaments proambientals?

Un projecte promou comportaments proambientals quan incorpora processos per provocar un comportament o comportaments que beneficiïn el medi ambient, quan integra la participació ciutadana i/o de "cuidadors" en totes les fases, i quan és rigorós metodològicament. El potencial s'incrementa quan el projecte:

- promou enfocaments corporitzats, situats o afectius a la cognició abordats de manera transdisciplinària, posant en diàleg les arts, les ciències naturals, socials, etc., o des de l'especulació fabulatòria (Donna Haraway), i/o
- s'integra amb iniciatives de silvicultura que posin en valor usos agrícoles, ramaders i forestals sostenibles o catalitzin el desenvolupament econòmic ambientalment sostenible, i/o
- es basa en sistemes innovadors de senyalètica per tal d'orientar i promoure normes socials o normes comportamentals.

Objecte de la convocatòria

El Parc Natural de la Serra de Collserola és un territori de gran valor paisatgístic i ecològic situat a una zona densament poblada. Uns 6,5 milions d'usuaris utilitzen cada any el PN per a diferents activitats recreatives.

El gran nombre d'usuaris està reduint la provisió de beneficis que brinda el Parc Natural i intensificant els reptes a què està exposat. Els principals reptes de la massificació inclouen,

- l'ús inadequat de camins i dels diferents espais,
- la pertorbació de la fauna i la flora,
- el descens en el benestar en l'ús del PN,
- la generació de residus, i
- el soroll.

La concentració més gran de visitants, com és previsible, es produeix als sectors corresponents a la zona sud-oest del passeig de les Aigües (Districte Sarrià-Sant Gervasi de Barcelona) i durant els mesos de març-abril (segons el calendari festiu de cada any), maig, juny i setembre.

Per mitigar els danys al medi ambient i promoure comportaments proambientals entre els usuaris i usuàries, bona part dels esforços s'han centrat a informar sobre causes, impactes i buscar solucions de forma consensuada amb els diferents col·lectius implicats.

Tanmateix, tal com demostren nombrosos estudis empírics, el subministrament d'informació per si mateix no és un enfocament eficaç per canviar la manera d'actuar de les persones (Abrahamse i Matthies 2012).

Entenent que la situació demana noves perspectives transdisciplinàries que incloguin el diàleg de sabers científics i no científics, aquesta convocatòria busca introduir les pràctiques artística i/o dissenyística per promoure compromisos afectius amb el Parc Natural que es tradueixin en comportaments proambientals.

El projecte seleccionat rebrà:

- 8.500 € repartits de la manera següent: 6.000 € per a la producció del projecte i 2.500 € d'honoraris,
- serveis d'orientació i acompanyament directe per part de l'equip d'EINA, i
- 20 hores de mentoria impartida per un o diversos membres del Jurat.

La convocatòria podrà ser declarada deserta en cas que les propostes rebudes no s'ajustin a les condicions establertes en aquestes bases.

Participació ciutadana

La participació és fonamental. Pensem en projectes que contribueixin a fomentar la participació, el coaprenentatge i el fer junts, i/o que integrin "cuidadors": persones, horts urbans, cooperatives, grups de consumidors locals, mercats de pagesos locals, associacions o col·lectius que ja estan duent a terme accions de formació i sensibilització ambiental a l'àrea del projecte. [Aquí](#) trobareu un mapa cartogràfic de possibles "cuidadors".

Aplicació a la convocatòria

Poden optar a aquest ajut estudiants, titulats/des i professorat d'EINA, i grups o col·lectius que incloguin almenys un estudiant, titulat/da o professorat d'EINA.

Disposaran de l'1 març al 17 d'abril, tots dos dies inclosos, per presentar un projecte artístic o dissenyístic a dur a terme durant el quart trimestre del 2022 que busqui canviar un o més dels comportaments que s'enumeren a dalt de manera participativa i col·laborativa.

El formulari de sol·licitud el trobareu aquí. Un cop emplenat, cal enviar-lo en format PDF a eina.obra@eina.cat. Si ho desitges, pots adjuntar informació addicional (imatges, vídeo explicatiu, plànol, memòria, etc.).

Dates clau i fases de selecció

- **1 DE MARÇ AL 17 ABRIL I TERMINI DE PRESENTACIÓ DE SOL·LICITUDS.**
La data límit de presentació de propostes és el 17 d'abril del 2022 a les 24 hores.
- **8 DE MARÇ A LES 18:30 I SESSIÓ ONLINE INFORMATIVA**
Es podrà accedir mitjançant aquest link.
- **18 D'ABRIL AL 09 DE MAIG I PROCÉS DE SELECCIÓ**
L'equip d'EINA Obra i el Jurat preseleccionaran fins a cinc projectes entre totes les propostes rebudes.
- **16 DE MAIG I DEFENSA DAVANT DEL JURAT**
Convocarem els representants dels projectes preseleccionats perquè defensin les seves propostes davant del Jurat. Disposaran de 10 minuts per presentar les seves propostes i 10 més per respondre a les preguntes del Jurat. Les sessions seran en línia.
- **18 DE MAIG I ANUNCI DE LA RESOLUCIÓ**
- **1 DE JUNY AL 29 DE JULIOL I ACOMPANYAMENT DEL PROJECTE SELECCIONAT**
Durant els mesos de juny i juliol, els representants del projecte seleccionat obtindran 20 hores d'acompanyament. L'equip de mentoria, a seleccionar entre els membres del Jurat, poden ajudar tant al desenvolupament de la base conceptual com a la definició, planificació i/o producció de les activitats, accions o productes resultants del projecte.
- **1 DE SETEMBRE AL 31 DESEMBRE I EXECUCIÓ I MEMÒRIA DEL PROJECTE**

Drets i obligacions dels participants

Els seleccionats es comprometen a complir els acords presos amb la Fundació EINA i el seu equip de col·laboradors. Els participants conservaran els drets de propietat intel·lectual dels seus projectes. La Fundació EINA es reserva el dret de publicitar i difondre els projectes.

Jurat

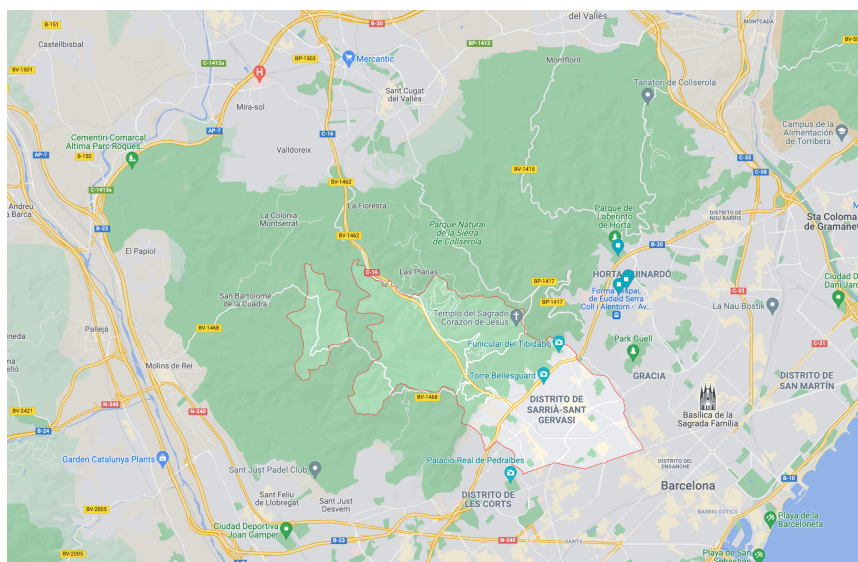
El jurat està compost per les figures següents del món de la creació i de la investigació:

- **Glòria Arribas**, tècnica d'ús públic, divulgació i educació ambiental, Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola (CPNSC).
- **Blanca Callén**, doctora en psicologia social.
- **Lucas Carné**, fundador 011H i cofundador de Privalia.
- **Pilar Cortada**, investigadora i fundadora d'EINA Obra.
- **Fernando García-Dory**, artista i fundador d'Inland - Campo Adentro.
- **Idoia Martín**, arquitecte superior, Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola (CPNSC).
- **Marina Otero**, doctora Arquitecta. Directora de Recerca Het Nieuwe Instituut.
- **Maria Ptqk**, doctora en Investigació Artística.
- **Ivette Serral**, tècnica en Sistemes d'Informació Geogràfica a CREA.
- **Chiara Sgaramella**, doctora en Filosofia. Artista lligada a l'ecologia.
- **Dolors Soriano**, co-coordinadora de Postgrau i docent a EINA.

L'entorn local

El Parc Natural de la Serra de Collserola, espai Natura 2000, és un parc natural periurbà situat al centre de la Barcelona metropolitana. Acull importants poblacions d'espècies i hàbitats d'interès comunitari i té una situació estratègica pel que fa a la millora de la connectivitat ecològica.

El districte de Sarrià-Sant Gervasi —en estendre's per un ampli territori de la serra amb barris de muntanya com Vallvidrera, Tibidabo i les Planes— és el punt d'accés principal al PN per als barcelonins.

Problema detectat

La Serra de Collserola té una ubicació estratègica amb un alt valor paisatgístic i ecològic a una zona densament poblada. Destaca per la presència d'hàbitats mediterranis ben desenvolupats i hàbitats de ribera que allotgen nombroses espècies de fauna incloses a la directiva d'hàbitats. També pel seu important paper com a connector biològic de la serralada litoral. En trobar-se al centre de la Barcelona metropolitana és fonamental per millorar la qualitat de l'aire i per oferir oportunitats d'esbarjo als habitants dels municipis adjacents. No obstant això, pateix les conseqüències d'una massificació o ús intensiu i hiper-freqüent per part de la població.

El maig de 2020 el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural juntament amb el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, l'Àrea Metropolitana de Barcelona, i el Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola (CPNSC), van aprovar el Pla Especial de Protecció del Medi Natural i Paisatgístic del Parc Natural de la Serra de Collserola (PEPNat). Aquest Pla té com a finalitat gestionar i regular els usos i activitats per assolir els objectius específics de protecció, conservació i millora del PN. El nou model defineix una xarxa bàsica que,

- concentra recursos en determinats llocs i rutes, principalment a la vora del PN,
- prioritza la reducció de la pressió social en àrees sensibles de l'interior del PN,
- recull els camins per als visitants que viatgen a peu, amb bicicleta oa cavall i els organitza, i
- classifica les àrees d'ús social segons la funcionalitat.

Tot i això, des de l'aprovació del nou Pla, l'assistència al Parc Natural de la Serra de Collserola ha augmentat exponencialment (26% el 2020 respecte al 2019), elevant la xifra anual de visitants a 6,3 milions. Aquest augment de visitants i usuaris està reduint la provisió de beneficis que brinda el Parc Natural i intensificant els reptes a què està exposat. Els principals impactes negatius d'aquesta massificació i intensificació del seu ús inclouen,

- l'ús inadequat de camins i dels diferents espais,
- la pertorbació de la fauna i la flora,
- el descens en el benestar en l'ús del Parc Natural,
- la generació de residus, i
- el soroll.

Fins ara, la majoria dels esforços al voltant de transformar usos públics s'han centrat a informar sobre causes, impactes o buscar solucions. Entenent que un alt nivell de consciència pública no implica necessàriament la generació de comportaments proambientals, LAB Collserola cerca utilitzar les pràctiques artística i dissenyística per desenvolupar en els visitants compromisos afectius amb el Parc Natural que es tradueixin en comportaments proambientals.

La pregunta que ens hem fet és com introduir pràctiques socials sostenibles sense recórrer a una major limitació d'usos? Partim de la base que la protecció del Parc Natural és un tipus de dilema "comunal" (G. Hardin, 1968), on l'ús individual té un efecte insignificant, però l'efecte acumulatiu d'aquest ús té un efecte negatiu significatiu al recurs

compartit. Busquem transformar aquest comportament individual nociu en un comportament de grup proambiental beneficiós (PEB), de manera que les persones que accedeixin al Parc Natural ho facin de manera més respectuosa amb el medi ambient.

Fomentar comportaments proambientals a les persones és un dels elements clau per mantenir i millorar els recursos ecològics i biològics d'una àrea. Però comprendre què configura la predisposició d'un individu a adoptar un comportament favorable al medi ambient encara no es comprèn del tot (Coelho et al. 2017). Creiem que, fomentant la connexió emocional amb la natura a través del llenguatge estètic i imaginatiu de les arts i el disseny, podem ajudar a posar en valor el Parc Natural i promoure la connexió dels visitants cap a la natura. Satisfarem així la demanda social de naturalesa preservant, alhora, el major actiu natural de la Barcelona metropolitana.

Trobareu més informació sobre el Parc Natural, cuidadors i comportaments proambientals [aquí](#).

Socis

Per explorar el tema de la relació entre art, disseny i canvis de comportament proambientals de la manera més àmplia i profunda possible, LAB Collserola posa a disposició del projecte seleccionat les tres institucions associades: [Campo Adentro](#), el [Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola \(CPNSC\)](#) i [CREAF, Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals](#).

LAB Collserola

LAB Collserola és un projecte experimental i interdisciplinari, promogut per la plataforma EINA Obra, que pren com a espai de pràctica l'àrea del Parc Natural de la Serra de Collserola. Vol servir com a demostració de nous mètodes per a la conscienciació ambiental i l'ús socialment responsable del medi natural, i inspirar noves associacions entre membres de les comunitats del disseny, l'art, la ciència, l'agricultura i la societat.

En el projecte, liderat per Pilar Cortada i Olivia Álvarez, col·laboren [Campo Adentro](#), el [Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola \(CPNSC\)](#) i [CREAF, Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals](#), juntament amb figures del món de la creació i la investigació com Glòria Arribas, Blanca Callén, Lucas Carné, Fernando Garcia-Dory, Idoia Martin, Jordi Martínez-Vilalta, Marina Otero, Maria Ptqk, Ivette Serral i Chiara Sgaramella.

Per a qualsevol aclariment podeu contactar-nos escrivint a eina.obra@eina.cat.